

GOIGS A LLAOR DE LA DE LA PINEDA

al terme de Vilanova
Arquidiòcesi de Tortosa

Vencuda
en la seva ermita

D'aquests Goigs, lletra de Josep Massons i Andreu, música
i exornaments de Joan Bta. de Serra i Martínez, i el
gravat de la portada reproducció d'un boix antic
fet a Tarragona, s'han estampat a l'im-
premta Parellada, de Barcelona, Baix
de Sant Pere, 42, int., 600 exemplars
de doble full, 500 de full senzill,
i 75 en paper de fil Guarro
dels dos models

Barcelona, setembre del 1953.

BREU NOTICIA HISTORICA

Al terme municipal de Vilaseca de l'arquebisbat de Tarragona, existeix de molts anys, una sumptuosa ermita dedicada a la MARE DE DEU DE LA PINEDA.

La imatge és d'alabastre, i l'estampa que encapsala els presents Goigs, és copia exacta, i proclama l'antiquitat de la mateixa.

A quin motiu obeeix el títol de la PINEDA que ostenta la sagrada imatge?

Perquè en el terme de Vilaseca i aprop de Salou es construí l'ermita sota aquell títol, quan per aquell terme no existeix cap arbreda de pins i no hi han indicis d'haver-n'hi hagut?...

Segons opinió de Don Joan Bta. de Serra i Martínez, distingit arquitecte i erudit propietari de Vilaseca, aquell santuari fou aixecat en commemoració del fet miraculós de la troballa de la imatge i confirmació de la llegenda «El Tribut de les Cent Donzelles» quin protagonista principal és Galceran de Pinós, noble baró, alliberat del seu captiveri d'una manera miraculosa. El títol doncs de la Mare de Déu de la Pineda no pot ésser altre que una derivació de Pinós.

Vet-aquí en breus termes el fet essencial de la llegenda apoiada, no solament per la tradició, si que també en documents antics, fet narrat per Bernat Boades en el llibre de «Feyts d'armes de Catalunya», i també pel Dr. D. Martí de Riquer en el seu discurs de recepció com acadèmic de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, en 26 de març del 1944, amb una molt enraonada i severa crítica.

El rei Alfons VII de Castella, havent-se proposat arrabassar la ciutat d'Almeria del poder dels sarraïns, demanà l'ajut del genovesos, i del Compte de Barcelona En Ramon Berenguer.

Alfons atacaria la ciutat per terra i Berenguer per mar. Aquest fet d'armes esdevingué l'any 1147. Conquerida la ciutat, dos nobles catalans Galceran de Pinós i Genís Sancerni caigueren presoners i conduïts al rei moro de Granada. L'almirall Pere Galcerà de Pinós restà profundament apesarat, i envià una galera mitjanera al rei moro, preguntant-li per la dissort del seu fill i demanant-li, en cas d'ésser viu, el preu del rescat. Aquest contestà: Cent mil unces d'or, cent peces tela brocat, cent vaques bragades, cent cavalls blancs i cent donzelles verges.

En Pere Galceran i la seva muller Na Perenguela de Montcada, vengueren llurs béns i obtingueren el rescat, a excepció de les cent donzelles.

Els seus vasalls, moguts pel amor que professaven a llur Senyor, varen decidir que els matrimonis que posseïen tres filles, en donarien dues, els qui en tenien dues, una, i els que en tenien una sola la sortejarien per parelles.

S'obtingueren les cent donzelles, dels pobles de Saldes, Gosol, Aspar, Gliscareny i Bagà de la baronía de Pinós.

S'organitzà una expedició de tot el rescat sota el comandament del batlle de Bagà i de varis prohoms.

Però abans d'arribar la trista comitiva a Salou, es presentaren, Galceran de Pinós i Genís de Sancerni, manifestant al batlle, que estant al calabós de Granada s'encomanaren a Sant Esteve, patró de la baronía, i que foren miraculosament alliberats obrint-se les portes i fent immòbils els escarcellers.

Les donzelles deslliurades de les infàmes i greuges que a llur puresa farien els sarraïns, esclataren en crits de joia donant mercès a Déu nostre Senyor i a sa Mara Santa Maria.

Pinós repartí entre elles el preu del rescat, amb el qual foren dotades.

Donant com a llògica i natural la interpretació del Sr. D. Joan Bta. de Serra, els AMICS DELS GOIGS, realcen aquest fet, amb la publicació dels corresponents a la MARE DE DEU DE LA PINEDA a la seva major honra i glòria.

Barcelona, 27 de setembre del 1953

GOIGS A LLAOR DE LA MARE DE DEU DE LA PINEDA

Venerada
en la seva ermita

al terme de Vilaseca,
Arquebisbat de Tarragona

Com l'ovella amb tot anhel
el repós cerca en l'arbreda,
Maria de la Pineda,
feu-nos lloc en vostra cleda
a la Glòria del Cel.

El ramat tranquil pastura,
—segons diu la tradició—
el pastor sorprés s'atura
esguardant la visió
d'una imatge amorosida,
resplendint com un estel.
Maria...

El baillet deix la ramada,
i a grans veus diu pel poblat
la troballa benaurada
i l'indret, ara sagrat,
on la gent es sent unida
per l'amor el més fidel.
Maria...

En el Camp de Tarragona,
embellit per un cel blau,
magna ermita el lloc pregona
que elegireu per palau.
Nostres avis de fe aridida
la bastiren, i amb anhel.
Maria...

Vilaseca té la glòria
de guardar tan ric tresor,
i ha tramés amb fe notòria
del miracle el bell record.
Tots els anys treu la florida
d'un amor dolç com la mel.
Maria...

Es congria una tempesta:
Almeria esclava està:
Berenguer assoleix la gesta
d'expulsar-ne el musulmà.
Es Salou port de sortida
per abatre l'infidel.
Maria...

Fou molt dura la batalla
entre alarbs i cristians:
tan cruenta és la baralla
que combaten mans a mans.
Almeria és redimida
per Vós del domini cruel
Maria...

Mes per sa mala fortuna,
cau Galceran de Pinós
captiu de la Mitja Lluna
cinc anys prís en calabós.
—Gustarà per Vós en vida,
l'amarg calze de la fel.—
Maria...

El rei moro, cent donzelles,
caballs blancs, teles brocat,
unces d'or, vaques novelles
exigeix pel seu rescat:
Galceran amb fe enfortida
us pregava amb ardent zel.
Maria...

Sancerni i Pinós, sens treva,
instent dintre el calabós
al patró llur Sant Esteve
un prodigi portentós.
El Sant els hi obra l'exida
llibrats de tot recel.
Maria...

Què serà de les donzelles
en poder del musulmà?...
Lliris blancs, demà roselles
que la dalia segarà;
mes Vós Mare compadida
calmeu llur estat rebel.
Maria...

Quan la nau es fa a la vela,
Galceran era present
ple de goig a tots revela
del Sant, el felici portent:
i les verges «Beneïda»
us aclamen amb anhel.
Maria...

Maria de la Pineda,
protegiu la gent de mar,
conduïu-la a vostra cleda
ja que sou lluminós far.
Poseu-nos, Mare escollida,
sota el vostre cobricel.
Maria...

¶ Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.

¶ Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus: Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere, et gloriosæ beatæ Mariæ semper Virginis intercessionem, a præsentis liberari tristitia et æterna perfrui lætitia. Per Christum...

Pausat

Com l'o- ve- lla amb tot a- nhel el re- pòs cerca en l'ar- bre- da, Ma- ri- a de la Pi- ne- da, feu-nos lloc en vos- tra cle- da en la glò- ri- a del cel. El ra- mat tran- quil pas- sa, —se- gons diu la tra- di- ci- ó— el pastor sorprés s'a- tu- ra es- guardant la vi- si- ó d'u- na i- ma- ge a- mo- ro- sa i- da resplendint com un es- tel.

TORNADA

COBLES

(Amb llicència eclesiàstica)